

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни / освітнього компонента	Типологія стилів і форм у літературі
Освітня програма	Середня освіта. Українська мова і література. 2к., 3 сем.
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська мова
Викладач	Тхорук Раїса Леонтіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератури
CV викладача на сайті кафедри	http://www.rshu.edu.ua/kafedry-fuf/kafedra-ul/sklad-kafedri-ul/121-personalii/1180-tkhoruk-raisa-leontivna
E-mail викладача	tirteya77@gmail.com

Курс «Типологія форм і стилів у літературі» -- вибіркова навчальна дисципліна для спеціальності: 014 Середня освіта. Українська мова і література.

Під час вивчення курсу надається можливість розширити й удосконалити свої знання із теорії літератури (загального літературознавства) та набути й розвинути вміння визначати та аналізувати характерні ознаки композиції, жанру й стилю (описувати усно та письмово). Розглядаючи літературний текст із врахуванням узагальнюючих матриць літературних форм та їх співвідносності із історично конкретними епохами, отримуємо можливість

краще розуміти природу естетичних явищ. Набуті знання та вміння сприяють усвідомленню особливостей культурного процесу та готують до вивчення методологій компаративістики, інтермедіального аналізу, колоніальних студій. Студенти мають можливість зосередитися на особливостях мистецької форми, що дають змогу за домінантою чи ознаками на тематологічному, жанровому чи стилістичному рівні вписувати окремий текст у типологічні ряди національної чи світової літератур. Передбачається обговорення та аналіз кількох творів англійської, італійської, німецької літератур (Д. Бокаччо, В. Гьоте, Дж. Оруел, Т. Кампанела та ін.) у зіставленні із текстами українських авторів (М. Костомаров, Я. Щоголів, Леся Українка, Г. Хоткевич, В. Винниченка, Т. Антипович та ін.).

Мета курсу — сприяти опануванню комплексом знань із теорії жанрових форм, із теорії стилів та ознайомлення із методикою визначення й розрізнення традиційних літературних тем та сюжетів, а також типологізації літературного матеріалу; набуття відповідних навиків аналізу літературних текстів та роботи із довідковою літературою, літературознавчими дослідженнями.

Під час практичних занять основна увага буде зосереджуватися на читанні, інтерпретації та укладання типологічних таблиць. Для читання обрані твори української та світової літератури (І.Франко, Т.Шевченко, Леся Українка, Т.Кампанела, О.Гакслі, Дж.Оруел, Дж.Бокаччо, Гр.Сковорода, А.Міцкевич, В.Стус, Е.По та ін.). Шлях від укладання типологічного ряду, встановлення моделі літературної форми, опису рис оригінальності письменника буде запропоновано студентам пройти у команді та самостійно. Передбачено написання підсумкового есе.

Очікується набуття й формування таких -- загальних компетентностей:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- фахових компетентностей:

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом фахових областей.

ФК4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови й літератури.

ФК7. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті розвитку літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ФК8. Здатність критично осмислювати нові художні тенденції, використовувати фахові знання з літератури, уміння й навички в галузі порівняльного літературознавства для аналізу літературного процесу.

ФК9. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні й літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

- програмних результатів навчання:

ПРН3. На основі обізнаності з тенденціями розвитку літературного процесу в Україні, специфікою його перебігу в культурному контексті та з творами української класики і сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою, уміє розрізняти епохи, періоди, напрями, течії, жанри, стилі української літератури та їх сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства, використовувати гуманістичний потенціал української літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України, прилучення його до фундаментальних цінностей людства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- термінологію, що дозволяє визначати й описувати теми, сюжети, жанри, стилі;
- знати періодизацію літературного процесу;
- знати походження деяких традиційних сюжетів;

уміти:

- визначати ознаки певного жанру, стилю, маркери тем і сюжетів;
- точно їх вказувати й описувати літературно-мистецькі особливості літературного тексту;
- сформувати навички застосовувати теоретичні знання для інтерпретації літературних творів;
- визначати спільні (типологічні) ознаки, чітко ідентифікуючи їх із певною літературною формою, а також при цьому вказувати на відмінні стильові маркери твору.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. **Типологізація як спосіб опису літератури.** Категорія типового/індивідуального; методика визначення типового.

Тема 2. Тематологічний рівень генералізації у літературі. Традиційні образи та сюжети в літературі. Топоси й локуси. Дослідження «вічних» тем у літературознавстві

Тема 3. **Типологія жанрових форм.** Жанрові системи періоду та історична поетика. Літературознавчі словники та принципи укладання статей про жанрові форми.

Тема 4. Поетичні жанри, їх виникнення та трансформації.

Тема 5. Типологія епічних жанрових форм. Жанрові форми масової літератури (детектив, утопія, комікс).

Тема 6. **Типологія стилів.** Поняття стилю в літературознавстві. Принципи й правила опису індивідуального стилю, стилю епохи. Літературознавчі практики дослідження стилю. та

Тема 7. Мистецькі стилі XI-XVIII. Врахування практики малярства, архітектури, музики.

Тема 8. Романтизм та реалізм, імпресіонізм: типологічні ознаки. Загальномистецький контекст.

Тема 9. Специфіка мистецьких авангардних експериментів. Модернізм, авангард та постмодернізм.